

Інформаційний матеріал щодо виконання військового обов'язку громадянами України в особливий період та особливості проведення часткової мобілізації

Відповідно до статті 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України.

Згідно зі статтями 17, 65 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України є справою всього Українського народу, а захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України - обов'язком громадян України. При цьому громадяни відбувають військову службу відповідно до Закону України.

З метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни та забезпечення комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань особовим складом Законом України "Про військовий обов'язок і військову службу" встановлено військовий обов'язок, який поширюється на всіх громадян України, у тому числі на тих, хто тимчасово знаходиться за кордоном.

При цьому, зокрема проходження громадянами військової служби, військовий обов'язок включає виконання ними військового обов'язку у запасі та дотримання правил військового обліку.

Відповідно до встановлених згаданим Законом України правил військового обліку призовники і військовозобов'язані в разі зміни їх сімейного стану, стану здоров'я, адреси місця проживання (перебування), освіти, місця роботи і посади зобов'язані особисто в семиденний строк повідомляти про це орган, де вони перебувають на військовому обліку.

Крім того, призовники, яким надано відстрочку від призову на строкову військову службу, зобов'язані щороку до 1 жовтня подавати у районні (міські) військові комісаріати документи, що підтверджують їх право на відстрочку, а саме довідку за формою, що визначена додатком 17 Положення про організацію і проведення призову громадян на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2002 № 352.

Згідно з Указом Президента України від 14.01.2015 № 15 "Про часткову мобілізацію" в державі проводяться заходи часткової мобілізації та настав особливий період під час якого громадяни виконують конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни.

Відповідно до цього Указу Президента України набувають чинності приписи, що визначають обов'язки громадян під час мобілізації встановлені статтею 22 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", а саме:

1. Громадяни зобов'язані:

з'являтися за викликом до військових комісаріатів (військовозобов'язані Служби безпеки України - за викликом Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України) для постановки на військовий облік та визначення призначення на воєнний час;

надавати в установленому порядку під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно, власниками яких вони є, Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту з наступним відшкодуванням державою їх вартості в порядку, встановленому законом.

1. Громадяни, які перебувають у запасі і не призвані на військову службу або не залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час мобілізації, можуть бути відповідно до закону залучені до виконання робіт, які мають оборонний характер.

Громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність, виконують мобілізаційні завдання (замовлення) згідно з укладеними договорами (контрактами).

1. Під час мобілізації та переведення Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту на штати воєнного часу громадяни (крім тих, які проходять службу у військовому резерві) зобов'язані з'явитися до військових частин або на збірні пункти військових комісаріатів у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках або розпорядженнях військових комісарів (військовозобов'язані Служби безпеки України - керівників органів, де вони перебувають на військовому обліку, військовозобов'язані Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - керівників відповідних органів управління центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту). Резервісти зобов'язані з'явитися до військових частин у строки, визначені командирами військових частин, в яких вони проходять службу у військовому резерві.
2. Громадяни, які перебувають у запасі, завчасно приписуються до військових частин для проходження військової служби у воєнний час або до інших підрозділів чи формувань для виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу.
3. Призов громадян на військову службу (крім тих, що проходять службу у військовому резерві) під час мобілізації або залучення їх до виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, здійснюють місцеві органи виконавчої влади через військові комісаріати (військовозобов'язаних Служби безпеки України - Центральне управління або регіональні органи Служби безпеки України, військовозобов'язаних Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - відповідні органи управління центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту). Резервістів на військову службу під час оголошення мобілізації призивають командири військових частин, в яких вони проходять службу у військовому резерві.

Військовозобов'язані та резервісти, які перебувають на зборах, у разі оголошення мобілізації продовжують перебувати на зборах. За необхідності зазначені особи призиваються на військову службу командирами відповідних військових частин за розпорядженням Генерального штабу Збройних Сил України.

Особливості проходження медичного обстеження військовозобов'язаними та резервістами під час мобілізації, на особливий період визначаються Міністерством оборони України спільно з Міністерством охорони здоров'я України.

6. Громадянам, які перебувають на військовому обліку, з моменту оголошення мобілізації забороняється зміна місця проживання без дозволу посадової особи, визначеної у частині третій цієї статті.

Крім того, перелік підстав за якими військовозобов'язані не підлягають призову на військову службу під час мобілізації визначено у статті 23 зазначеного Закону України.

За ухилення від виконання військового обов'язку та порушення встановлених правил військового обліку громадян України військовозобов'язані і призовники притягуються до кримінальної та адміністративної відповідальності згідно із законом.

Довідково.

Стаття 336 ККУ "Ухилення від призову за мобілізацією "

Ухилення від призову за мобілізацією - карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Стаття 337 ККУ «Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів»

1. Ухилення військовозобов'язаного від військового обліку після попередження, зробленого відповідним військовим комісаром, -

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

1. Ухилення військовозобов'язаного від навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів — карається штрафом до семи десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Стаття 210. Порушення військовозобов'язаними чи призовниками законодавства про військовий обов'язок і військову службу

Порушення військовозобов'язаними чи призовниками правил військового обліку, неявка їх на виклик до військового комісаріату без поважних причин або несвоєчасне подання в обліковий орган, де вони перебувають на військовому обліку, відомостей про зміну місця проживання, освіти, місця роботи, посади, а також порушення порядку проходження навчальних зборів (занять) у навчальних закладах Товариства сприяння обороні України та професійно-технічних навчальних закладах -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті або частиною першою статті 211 цього Кодексу, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню,

тягне за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 210. Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію

Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію - тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частішою першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу на громадян від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 211. Умисне зіпсуття обліково-військових документів чи втрата б і необережності

Умисне зіпсуття або недбале зберігання військовозобов'язаними і призовниками обліково-військових документів (військових квитків і посвідчень про приписку до призовних дільниць), яке спричинило їх втрату, -

тягне за собою накладення штрафу від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення з числа передбачених частиною першою цієї статті або частиною першою статті 210 цього Кодексу, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 211-1. Неявка на виклик у військовий комісаріат

Неявка громадян на виклик у військовий комісаріат без поважних причин для приписки до призовної дільниці -

тягне за собою накладення штрафу до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян.
Особливості проведення чергової черги часткової мобілізації в Україні

1. Призову на військову службу під час мобілізації підлягають: військовозобов'язані, які:

є громадянами України;

мають вік від 20 до 50 років;

перебувають на військовому обліку у військових комісаріатах; визнані військово-лікарськими комісіями придатними для проходження військової служби за станом здоров'я;

проходили військову службу та отримали відповідні військово-облікові спеціальності;

не проходили військової служби але відповідно до освіти або спеціальності отримали відповіді військово-облікові спеціальності;

не мають права на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації.

1. Пріоритет у призові громадян на військову службу під час мобілізації надавати наступним категоріям військовозобов'язаних:

які проходили військову службу;

добровільно висловили бажання проходити військову службу;

під час призову тимчасово не працюють.

1. Призову не підлягають військовозобов'язані, які мають право на відстрочку від призову відповідно до статті 23 Закону України 'Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію':

заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевої самоврядування, а також за підприємствами, установами і організаціями в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

визнані відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії);

чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років (такі чоловіки можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди тільки за місцем проживання);

жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до і 8 років на утриманні яких перебувають діти віком до 16 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу в разі їх згоди і тільки за місцем проживання);

жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є інвалідом I чи II групи, до досягнення нею 23 років;

усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);

зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

студенти та аспіранти, які навчаються на денній формі навчання; народні депутати України;

інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законами випадках.

4. Військовозобов'язані призиваються на військову службу під час мобілізації після уточнення військовими комісаріатами їх військово-облікових ознак та проходження обов'язкового медичного огляду.

Призвані на військову службу громадяни:

направляються до навчальних центрів для поновлення (оволодіння) практичними навичками відповідно до військово-облікової спеціальності;

зараховуються на всі види забезпечення та набувають правового статусу військовослужбовців, на яких поширюються гарантії соціального і правового захисту визначені законодавством;

проходять заходи бойового злагодження в складі підрозділів на навчальних центрах (полігонах).

Після відповідної підготовки військовослужбовці направляються для подальшого проходження військової служби до визначених військових частин.